

Interviu colecționat în 2019

Facultatea absolvită, promoția?

Am absolvit Facultatea de Medicină Generală a IMF Cluj (actual UMF Cluj-Napoca) în anul 1970 cu media 10. Eram trei absolvenți la nivel național cu această medie, doi din Cluj (subsemnata și actualul profesor Dumitru Zdrenghea) și unul din București.

Care a fost parcursul dumneavoastră profesional până în prezent (liceu, studii, profesie)?

Am urmat liceul Ghiba Birta (atunci Olga Bancic) din Arad și l-am absolvit în 1964 cu media 10 la bacalaureat. În același an, am intrat la facultatea de medicină generală a IMF Cluj. După absolvire (1970) am reușit pe primul loc la concursul pentru internat, și aceasta a fost șansa mea: am prins singurul post de intern la Clinica Medicală III, condusă de profesorul Octavian Fodor. Deși efectuasem ambele stagii de medicină internă la Clinica Medicală I, ca intern am ales Clinica Medicală III la sfatul soțului meu, care era asistent la Clinica Chirurgie III. În 1972 am intrat prin concurs ca asistent stagiar la UMF și de atunci am rămas în Clinica Medicală III.

Aveți un moment pe care îl considerați ca fiind cheie sau definitiv în evoluția dumneavoastră profesională?

Evenimente-cheie în evoluția mea profesională au fost mai multe, și am menționat deja ca fiind esențială admiterea mea ca asistent în clinica profesorului Octavian Fodor. O altă șansă a fost

desigur eliberarea de comunism în 1989, care a deschis perspective de promovare și de colaborare internațională. În interviul pe care l-am acordat (ca membru fondator și al Academic Faculty) la înființarea în anul 2000 a site-ului GastroHep.com (Blackwell Sc.Publ., Oxford), întrebată fiind: „Ce regret păstrați pentru cariera dumneavoastră?” am răspuns că regret faptul că, la momentul deschiderii României către lumea occidentală, aveam deja 43 de ani. Acum apreciez mai degrabă partea pozitivă a acestui aspect: mai aveam încă 22 de ani de carieră universitară în fața mea, de care am profitat din plin. Mulți dintre dascălii noștri nu au avut această șansă! Iar la întrebarea „Care este cea mai mare greșeală pe care ați comis-o ?” am răspuns: faptul că nu am trimis la publicare la jurnale internaționale studiile din teza mea de doctorat (1977). Abia 10 ani mai târziu am publicat în jurnale americane primele cercetări privind litiaza biliară. Un alt eveniment-cheie în evoluția mea a fost momentul în care am înființat, împreună cu colegii din clinică, devenind totodată editor-șef, primul jurnal român de gastroenterologie publicat în limba engleză. Journal of Gastrointestinal and Liver Diseases se află de ani buni pe primul loc între jurnalele științifice indexate de Clarivate Analytics (fost Thomson Reuters, ISI) din România.

Vă doreați când erați copil să deveniți medic sau aveți alte dorințe la acea vârstă?

Nu mă gândeam să devin medic. Tatăl meu (medic endocrinolog) ne-a lăsat pe mine și pe sora mea să alegem profesia pe care o dorim, fără să insiste pentru medicină. Sora mea a intrat la medicină la Cluj. Eu mă pregăteam serios pentru filologie, limba franceză, până în ultimul an de liceu, fiindcă am avut profesori foarte buni de franceză și de latină la secția umanistă.

Cum sau de ce ați ales să studiați la UMF Cluj (IMF Cluj la acea vreme)?

S-a întâmplat după ce am vizitat-o în vacanța de iarnă pe sora mea la Cluj, era în anul I la medicină. M-a prezentat colegilor ei, m-a dus la sala de disecții, am văzut clinicile din Cluj (pe dinafară, desigur) și brusc m-am decis să devin și eu medic. Iar în lunile care au rămas până la admiterea din septembrie, m-am pregătit pentru medicină. Nu am regretat nici un moment alegerea făcută !

Vă amintiți o întâmplare memorabilă/marcantă din perioada studiilor?

Au fost mai multe asemenea întâmplări. Am locuit în cămine studențești până în anul V, căminul pentru fete din str. V. Babeș nr. 15, apoi căminul VI din Hașdeu. Aceasta m-a apropiat mult de colegi și am participat la multe evenimente din viața studențească.

Ați avut/aveți un dascăl preferat? Dacă da, de ce l-ați ales pe cel indicat?

La Clinica Medicală I am avut dascăli excelenți, profesorul Ștefan Hărăguș în anul IV și profesorul Roman Vlaicu în anul V, care au știut să se apropie de noi și să ne motiveze. Ne doream ca la vizitele

mari, la teste (tocmai se introduseseră evaluările în timpul stagiului cu întrebări cu răspunsuri multiple) și la examen să ne prezentăm cât mai bine. (În acea perioadă am participat și la prima sesiune în limba engleză a cercurilor științifice studențești organizată de facultate.) Am avut dascăli buni la multe alte discipline, dar medicina internă a fost prioritară pentru mine. La Clinica Medicală III am intrat doar după absolvire, ca intern și ulterior asistent (preparator). Am fost profund influențată de profesorul Octavian Fodor, cea mai importantă personalitate în gastroenterologia românească în acel moment, și care a avut încredere în mine și m-a acceptat în colectivul său. Aceasta a însemnat foarte mult pentru dezvoltarea mea ulterioară. Am avut o colaborare foarte bună cu profesorul Dumitru Dumitrașcu și cu întreg colectivul clinicii, în cei peste 40 de ani de activitate.

Cum v-a influențat în activitatea profesională, dar și în viața de zi cu zi formarea la UMF Cluj?

In mod covârșitor. Toată dezvoltarea mea profesională se datorează formării la UMF Cluj. Începând cu anii de facultate, cu perioada de internat și ulterior cu cariera academică, faptul că am făcut parte din această comunitate mi-a dat încredere în mine și mi-a creat oportunitatea unor colaborări esențiale.

Cum descrieți relația dumneavoastră cu colegii de facultate, atunci și acum? Considerați inițiativa Alumni ca fiind una de importanță pentru UMF?

Am avut relație foarte bună cu colegii mei, eram în total 180 în an (medicină generală plus pediatrie) și ne-am revăzut cu multă plăcere după absolvire după 10, 20, 30, și 40 de ani. Unii dintre noi am rămas în Cluj sau la UMF Cluj și ne vedem mai des. Destul de puțini sunt cei care au plecat din țară după absolvire. Consider inițiativa Alumni foarte importantă pentru UMF Cluj. A fost o discuție pentru această inițiativă de mai mulți ani, peste un deceniu dacă nu greșesc, dar iată că în sfârșit se materializează.

Unii dintre studenții noștri vor fi poate inspirați și motivați de activitatea predecesorilor lor și se vor strădui să îi depășească. Fiindcă dacă privești mai lung în urmă, poți să vezi mai departe înaintea ta ("The longer you look back, the farther you can look forward", Winston Churchill).

Ce credeți că ar fi nevoie pentru îmbunătățirea colaborării cu colegii?

Dacă vă referiți la relația cu colegii în timpul studenției, aceasta poate fi consolidată prin participarea la evenimente culturale, sociale, științifice comune, implicarea în viața universitară sub toate aspectele. Iar prezența la aniversările după absolvire este extrem de importantă. Dacă este vorba însă de colaborarea dintre colegii medici în activitatea lor profesională, apar aceleași probleme ca și în alte domenii. Există o deficiență a sistemului de educație la nivel național, care nu are în vedere dezvoltarea încă de pe băncile școlii a spiritului de echipă, dezbateră în comun a unor

probleme, dezvoltarea respectului față de opiniile diferite, față de colaboratori, sau pe principiile concurenței loiale. Și esențială este, la nivel de societate, promovarea pe criterii de competență, deoarece intervenția arbitrarului sau, mai rău, a favoritismului, reprezintă o sursă importantă de conflicte. Mai sunt multe de îndeplinit în sistemul de educație.

Cum ați descrie sistemul medical în prezent?

Există o serie de probleme, aș sublinia discrepanța dintre câteva centre (mă refer la cele de stat, nu private) foarte bine dotate cu echipamente și personal înalt calificat, și numeroase altele rămase mult în urmă. Lipsa unui buget adecvat pentru sănătate nemulțumește populația și adâncește criza de personal în acest domeniu la toate nivelurile. Absolvenții noștri în continuare își doresc și chiar pleacă în alte țări. Unii dintre aceștia se remarcă în mod deosebit, spre mândria școlii românești de medicină, alții rămân practicieni în localități mici. Din păcate, foarte puțini revin în țară. Sper să văd momentul în care cât mai mulți dintre cei plecați se vor întoarce să îngrijească pacienții noștri. Pentru a se întâmpla aceasta, lucrurile trebuie să fie clar schimbate aici, iar statutul de medic să fie respectat și apreciat la adevărata sa valoare de către societate.

Dar sistemul de învățământ medical?

Sistemul de învățământ medical s-a dezvoltat mult în ultimii ani și universitățile depun eforturi în acest sens: și-au modificat curricula în raport cu progresele rapide în domeniul științei, au introdus noi discipline, dar s-a păstrat desigur accentul pe învățământul practic (practica medicală, la patul bolnavului), care face din învățământul medical unul dintre puținele domenii care nu poate fi studiat de la distanță sau online. Schimbările internaționale de studenți și de cadre didactice au deschis orizontul acestora, contribuind la accelerarea modernizării învățământului autohton.

În 2019 am sărbătorit 100 de ani de învățământ medical românesc în Transilvania, 100 de ani de la primul curs în limba română al profesorului Iuliu Hațieganu. Cum găsiți Universitatea acum?

La numai 10 luni după îndeplinirea Marii Uniri s-a înființat Universitatea Daciei Superioare (ulterior Regele Ferdinand), având o Facultate de Medicină. Iuliu Hațieganu, ca membru al delegației la Adunarea Națională de la Alba Iulia, a militat pentru instituirea imediată la Cluj a învățământului superior în limba română, și a fost cel care a devenit primul Decan al facultății și cel care a susținut primul curs în limba română la 7 noiembrie 1919. Dezvoltarea Școlii Medicale Clujene în anii care au urmat poate fi considerată pe drept cuvânt un miracol al Marii Uniri!

Am considerat întotdeauna apartenența mea la această școală ca un mare privilegiu, și am spus-o ori de câte ori am avut ocazia. Renumele pe care l-a câștigat în cei o sută de ani de la înființare se datorează numeroaselor personalități care s-au dedicat, în condiții uneori foarte dificile, îngrijirii

pacienților și formării generațiilor viitoare de medici. De-a lungul anilor, Universitatea s-a bucurat de conducători și educatori înțelepți, care au insuflat și mândria de neam absolvenților săi. Școala Medicală Clujeană se prezintă astăzi ca o universitate puternică, bine organizată și modernă, care atrage numeroși studenți din țară și din afara țării, astfel întărindu-și renumele pe plan internațional. Ca și noi, cei din generațiile anterioare, studenții de azi vor fi la rândul lor mândri că au avut șansa să studieze la UMF Cluj-Napoca.